

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 29.1.2007
KOM(2007) 30 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Ülevaade süvamere kalavarude majandamisest

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Ülevaade süvamere kalavarude majandamisest

SISUKORD

1.	Sissejuhatus	3
2.	Ülevaade süvamerepüüki käsitlevatest ühenduse määrustest	3
3.	Määruste tõhusus.....	5
3.1.	Kas vastuvõetud meetmed on piisavad?	5
3.1.1.	Lubatud kogupüük	5
3.1.2.	Lubatud kogupüügi sobivus süvamere kalavarude majandamiseks.....	6
3.1.3.	Süvamere kalavarude püügikoormuse reguleerimine	6
3.2.	Määruste rakendamine:	7
3.2.1.	Teaduslik proovivõtmine ja vaatlusprogrammid	7
3.2.2.	Määratud sadamate nimekirjad	8
3.2.3.	Süvamere-kalapüügiloaga laevade nimekirjad	8
3.2.4.	Püügikoormusest teavitamine	8
3.2.5.	Seire ja kontroll	9
4.	Järeldused.....	9
LISA		11

1. SISSEJUHATUS

Käesolevas ülevaates käsitletakse ühenduse vetes ning Kirde-Atlandi kalanduskomitee (NEAFC) ja Kesk-Atlandi idaosa kalanduskomitee (CECAF) reguleeritavates piirkondades toimuvat süvamerepüüki. Seepärast ei võeta vaatluse alla kalapüüki, mis toimub muudes reguleeritavates tsoonides, nagu Loode-Atlandi kalandusorganisatsiooni (NAFO) ja Kagu-Atlandi kalandusorganisatsiooni (SEAFO) tsoonides, või reguleerimata avamerepiirkondades.

Samuti keskendutakse käesolevas ülevaates rohkem süvamere kalavarude majandamisele kui üldisematele ökosüsteemiga seotud küsimustele, nagu ohustatud elupaikade kaitse. Tegemist on temaatilise rõhuasetusega ning see ei tähenda, et komisjon peab süvamerepüügi mõju ökosüsteemile vähem oluliseks.

Süvamereleikide all mõistetakse üldiselt neid kalaliike, kes elavad sügavamal kui 400 meetrit. Sellises sügavuses on väga vähe valgust, seega sõltub toiduahel veekogu ülemistest kihtidest langevast detriidist ja viljakus on seepärast väga väike. Süvamerekalad on tavaliselt pikaealised, kasvavad aeglaselt ja saavad hilja suguküpseks. Nad on ka üldiselt vähese sigivusega. Kõigi nimetatud tunnusjoonte tõttu ohustab ülepüük süvamereleike eriti palju.

Kui mõned erandid välja arvata, on süvamereleikide püüdmine alanud ja suurenenud enne, kui sai kättesaadavaks majandamisnõuannete andmiseks piisav teave. Eelkõige on olukord olnud selline viimasel kümnendil, mil mitme liigi püük on suurenenud seoses kalapüügi laienemisega sügavamasse vette või uutesse piirkondadesse. Lossimis- ja püügikoormuse andmed on puudulikud ja vette tagasi laskmisest enamasti ei teatata, ehkki see võib olla märkimisväärne. See on muutnud säästliku püügimahu määramise Rahvusvahelise Mereuurimise Nõukogu (ICES) jaoks raskeks, kuid nõukogu märgib, et enamiku püütavate süvamereleikide püük ületab arvatavasti ohutu bioloogilise piiri ja püügikoormust tuleks viivitamata vähendada. Uutes piirkondades kalastamist tuleks lubada üksnes juhul, kui see laieneb väga aeglaselt ja kui sellega kaasnevad kalavarude seisukorra hindamist võimaldavate andmete kogumise programmid.

Süvamerepüügi käigus saadakse enamasti mitut liiki kalu. Näiteks on kalju-tõmppeakala püüdvate traalerite saagi hulgast leitud umbes 70 süvamereleiki. Süvamerepüügi mõjust ökosüsteemile teatakse väga vähe, kui välja arvata, et kasutatavad püügivahendid võivad elupaiku otseselt kahjustada. ICES on kutsunud üles tegema töörühmale kättesaadavaks kogu asjakohase teabe ja töötama välja otsese järelevalve programme, näiteks kasutades uurimislaevu.

2. ÜLEVAADE SÜVAMEREPÜÜKI KÄSITLEVATEST ÜHENDUSE MÄÄRUSTEST

Mõne süvamereleiki lubatud kogupüük (TAC) kehtestati esmakordselt 2002. aastal (nõukogu määrus (EÜ) nr 2340/2002)¹ komisjoni ettepaneku põhjal, milles võeti arvesse kümne aasta püügiregistreid (1990–1999). Pärast seda esitatakse teadusuuringute tulemusi süvamerevarude kohta iga kahe aasta tagant, määrusega nr 2340/2002 määrati kindlaks süvamereleikide lubatud kogupüük aastateks 2003 ja 2004.

¹ EÜT L 356, 31.12.2002, lk 1–11.

Pärast ühenduse laienemist 2004. aastal tuli ühinemisakti artikli 57 kohaselt määrata kvoodid ka uutele liikmesriikidele. Kui seda ei oleks tehtud, oleksid uued liikmesriigid pidanud ühendusega liitumisel kalapüüdmise lõpetama, ehkki neil olid varem seaduslikud püügivõimalused. Nõukogu määrusega (EÜ) nr 2269/2004² määrati läbirääkijariikide kvoodid, kasutades samasugust meetodit, nagu kasutati kvootide jaotamisel määruses nr 2340/2002, kuid mitte 1990.–1999. aastal, vaid 1993.–2002. aasta püügiregistrite põhjal. Määruses nr 2269/2004 lisati uute liikmesriikide kvoodid määrusega nr 2340/2002 vanadele liikmesriikidele määratud kvootidele, mille tulemusel suurenes ühenduse lubatud kogupüük. Saadud jaotamise üldaluseid kasutati lubatud kogupüügi jaotamisel kõikide liikmesriikide vahel järgmistel aastatel. Lubatud kogupüügi jaotamine oli vaidlust äratav küsimus, sest neile, kelle kalapüük oli välja kujunenud, anti ressurssidest suurem osa kui neile, kes soovisid hõlvata alternatiivseid püügivõimalusi, kuid kellel polnud ette näidata pikki püügiregistreid, ja seda ajal, mil traditsioonilist tursale keskenduvat kalapüüki rangelt piirati.

Lubatud kogupüügi ja kvootide määrust täiendati nõukogu määrusega (EÜ) nr 2347/2002,³ millega kehtestatakse süvamere kalavarude püügi suhtes kohaldatavad konkreetsed juurdepääsunõuded ja nendega seotud tingimused. Nimetatud määruse eesmärk oli piirata süvamereleikide püügikoormuse suurenemist, nõudes kõikidelt laevadelt, mis püüavad aastas üle 10 tonni süvamereleike, süvamere-kalapüügiloa olemasolu, vastasel korral peab nende süvamereleikide püük piirduma 100 kg kalapüügiretke kohta. Peale selle piirati süvamere-kalapüügiluba omavate laevade kogumahutavust nende laevade kogumahutavusega, mis püüdsid ühel ajavahemikku 1998–2000 (uute liikmesriikide puhul ajavahemikku 2000–2003) jäävaist aastaist üle 10 tonni süvamereleike. Määrusega nr 2347/2002 kehtestati ka teavitamise ja kontrolli erinõuded, sealhulgas kokkulepitavad proovivõtukavad, vaatleja tegevuspiirid ja nõue lossida ainult määratud sadamates. Andmete kogumisele esitatavad lisanõuded on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 1581/2004.⁴

Määrused nr 2340/2002 ja nr 2269/2004 asendati nõukogu määrusega (EÜ) nr 2270/2004,⁵ millega määrati 2005. ja 2006. aastaks süvamereleikide lubatud kogupüük. Nimetatud määrusega kehtestati lubatud kogupüük ka sellistele kalavarule, mille püügile ei olnud varem piiranguid seatud. Pidades silmas teadusuuringute tulemusi, mille kohaselt olid atlandi karekala varud VI rajoonis suuresti ammendunud, keelati nimetatud määrusega selle liigi püük Ühendkuningriigist ja Iirimaast lääne pool asuvas piirkonnas. Keelatud piirkonnas kala püüdvad laevad ei tohi atlandi karekala üldse lossida. Keeluala läbivate atlandi karekala püüdvate laevade kiirus peab olema üle kaheksa sõlme tagamaks, et selles piirkonnas kala ei püüta.

Peamised teadusnõuanded süvamere kalavarude kohta esitatakse iga kahe aasta tagant, kuid mõnikord nõuavad teatavaid kalavarusid käsitlevad konkreetsed soovitusel või piirkondlikes kalandusorganisatsioonides tehtud otsused erimeetmete võtmist suhteliselt lühikese aja jooksul. Näiteks võib tuua NEAFCi soovitusel vähendada süvamerevarude püügikoormust 2005. ja 2006. aastal 30% võrra. Komisjon ei muutnud NEAFCi soovitusel järgimiseks määrusi nr 2347/2002 ja nr 2270/2004, vaid lisas nõude vähendada püügikoormust (mõõdetuna kilovatt-püügipäevades) 30% võrra võrreldes 2003. aasta tasemega oma

² ELT L 396, 31.12.2004, lk 1–3.

³ EÜT L 351, 28.12.2002, lk 6–11.

⁴ ELT L 289, 10.9.2004, lk 6–53.

⁵ ELT L 396, 31.12.2004, lk 4–12.

ettepanekutesse nõukogu määruse (EÜ) nr 27/2005⁶ ja nõukogu määruse (EÜ) nr 51/2006⁷ kohta, millega määratakse kindlaks vastavalt 2005. ja 2006. aasta püügivõimalused. Ministrite nõukogu nõustus siiski üksnes püügikoormuse kahe järjestikuse 10% vähendamisega 2005. ja 2006. aastal.

3. MÄÄRUSTE TÕHUSUS

Määruste tõhususe hindamisel tuleb arvesse võtta kahte aspekti. Esiteks, kas vastuvõetud meetmed on süvamere kalavarude kaitsmiseks piisavad. Teiseks, kas kõnealuseid meetmeid on nõuetekohaselt rakendatud ja kas need on andnud soovitud tulemusi.

3.1. Kas vastuvõetud meetmed on piisavad?

3.1.1. Lubatud kogupüük

Süvamerepüügi reguleerimisega on hakatud tegelema võrdlemisi hiljuti. Seda tingis vajadus peatada või aeglustada nende liikide püüki, mille kohta teati väga vähe. Puudulikud teadmised süvamere liikide bioloogiast ja süvamere ökosüsteemist tähendavad, et kehtestatud lubatud kogupüük ja püügikoormuse piirangud olid mõnevõrra meelevaldsed. Ettevaatusprintsipi täielik järgimine oleks nõudnud palju väiksema lubatud kogupüügi ja leebemate püügikoormuse piirangute kehtestamist või isegi kalapüügi lõpetamist.

2003. ja 2004. aastaks kehtestatud lubatud kogupüük oli samm õiges suunas, aga enamikul juhtudel oli see kalavarude säästmiseks liiga suur. Peale selle olid enamiku kalavarude deklareeritud saagid lubatud kogupüügist märksa väiksemad, mis viitab sellele, et lubatud kogupüük ei piiranud kalapüüki. Seepärast püüdis komisjon süvamerevarude 2005. ja 2006. aastaks lubatud kogupüügi kohta ettepanekut esitades tagada, et see oleks ka reaalselt piirav ja võttis selle määramisel aluseks tegeliku püüginahu, mitte kehtiva lubatud kogupüügi. Kui teadusuuringute tulemused näitasid, et püügikoormust või püüki tuleb oluliselt vähendada, kuid ei täpsustanud kui palju, tehti ettepanek vähendada püügivõimalusi 30% võrra. Kui teadusuuringute tulemused osutasid sellele, et püügikoormust või püüki tuleb vähendada teatud suurusjärku võrra, kasutati kavandatava lubatud kogupüügi arvutamiseks kõnealust suurusjärku. Kavandatud lubatud kogupüük ei olnud siiski kunagi väiksem kui 50% 2003. aasta püügist, et leevendada sotsiaalset ja majanduslikku mõju.

Ministrite nõukogu ei kiitnud heaks komisjoni metoodikat ja võttis selle asemel vastu tagasihoidlikuma, kuni 15%lise vähendamise võrreldes kehtiva lubatud kogupüügiga, mitte deklareeritud püügiga. See oli tingitud poliitilistest raskustest, mille põhjustas süvamerevarude püügivõimaluste silmanähtavalt suure vähendamise ettepanek ajal, mil neis nähti alternatiivi taanduvale mandrilavapüügile. Seoses kalavarudega, mille lubatud kogupüük esitati esmakordselt määruses nr 2270/2004, kiitis nõukogu siiski heaks komisjoni ettepaneku vähendada nende püüki 30–50% võrra deklareeritud püügi tegelikust mahust.

⁶ ELT L 12, 14.1.2005, lk 1–151.

⁷ ELT L 16, 20.1.2006, lk 1–183.

Lisas esitatud tabelis on omavahel võrreldud 2005. ja 2006. aasta lubatud kogupüüki ning 2005. aasta deklareeritud püüki. Enamikul juhtudel oli saak lubatud kogupüügist märgatavalt väiksem, mis viitab sellele, et lubatud kogupüük ei ole ikka veel piirav.

3.1.2. *Lubatud kogupüügi sobivus süvamere kalavarude majandamiseks*

Kui üksikud erandjuhud välja arvata, siis püütakse süvamerepüügi käigus mitmesuguseid liike, ehkki vaid mõni neist võib olla sihtliigiks. Mõnda süvamerealiiki, nagu molva ja meriluts, mille leviala ulatub mandrilava nõlvadeni, võidakse püüda ka madalas vees toimuva põhjalähedase püügi kaaspüügina.

Selleks et lubatud kogupüük oleks segapüügi puhul tõhus, tuleks üksikute kalavarude lubatud kogupüük määrata üksteisest sõltuvalt ja tasemel, mis minimeerib vette tagasi laskmist ja kaaspüüki. Seda on äärmiselt raske saavutada isegi madalas vees toimuva segapüügi puhul, mille püügi- ja vette tagasi laskmise määrade kohta on palju rohkem teavet. Süvamerevarude puhul määratakse individuaalset lubatud kogupüüki üksnes kõigi kalapüügiliikide ühiste ametlike saagiaruannete põhjal, ilma et arvestataks mingitki teavet iga kalapüügiliigi saagi koostise või vette tagasi laskmise määrade kohta. Peale selle on lubatud kogupüük kindlaks määratud ainult üheksa liigi puhul 48st määruse nr 2347/2002 I ja II lisas loetletud liigist. Enamikku muid liike püütakse suhteliselt juhuslikult või nii väikestes kogustes, et lubatud kogupüügi kindlaksmääramine ei ole otstarbekas. Kahjuks on lubatud kogupüügiga majandatavate liikide väike arv õhutanud esitama valeandmeid nende liikide esinemise kohta püütud saagis, et vältida kvootide kohaldamist nende suhtes.

Teine probleem, mis on seotud püüdega majandada süvamerevarusid lubatud kogupüügi abil, on see, et süvamerealiikide varude geograafilisest struktuurist teatakse suhteliselt vähe. Seepärast määratakse lubatud kogupüük sageli kindlaks äärmiselt suurte majandamispiirkondade kaupa, osaliselt selleks, et vältida valeandmete esitamist, mis võiks juhtuda, kui lubatud kogupüügi piirkondi määratletaks kitsamalt. Ohtu, mis peitub piirkonna tahtmatus väljajätmises lubatud kogupüügi süsteemist, iseloomustab kalju-tõmppeakala sihtpüügi teke ICESi III püügipiirkonda kuuluvates Norra vetes. Määrusega nr 2270/2004 määrati ICESi III püügipiirkonnas lubatud kogupüügiks 1590 tonni, kuid täpsustati, et seda kohaldatakse ühenduse ja rahvusvaheliste vete suhtes. Seega ei puudutanud lubatud kogupüük Norra vesi, kuigi püügiregistrid, millel see põhines, sisaldasid Norra vetes saadud saaki. Seda lünka kasutasid ära mitu Norra poolt tunnustatavate ajalooliste õiguste alusel seaduslikult kala püüdnu Taani laeva, mistõttu nende kalju-tõmppeakala püük suurenes 2005. aastal 14 000 tonnini.

Hoolimata raskustest ja puudustest on lubatud kogupüük tõenäoliselt siiski mõjutanud mõne peamise sihtliigi kalastussuremuse vähenemist. On siiski selge, et süvamerevarude pikaajalisel majandamisel tuleb peale lubatud kogupüügi võtta muid meetmeid, eelkõige piirata püügikoormust.

3.1.3. *Süvamere kalavarude püügikoormuse reguleerimine*

Määruse nr 2347/2002 artikli 4 alusel ei tohi süvamere kalapüügilubadega laevade mahutavus ületada kõigi selliste laevade kogumahutavust, mis püüdsid 1998. 1999. või 2000. aastal üle 10 tonni mis tahes süvamerealiike. Mahutavuse ülemmäär pidi

piirama süvamerepüügi suurenemist, kuid tõenäoliselt ei ole see avaldanud mingit mõju.

Üheks põhjuseks on see, et mõningaid süvamerevarusid saadakse kaaspüügina madalveeliikide püüdmisel. Molvat ja merilutsu on juba näiteks toodud. Teiseks näiteks võib tuua hõbekalad, mis on määruses nr 2347/2002 liigitatud süvamerealiikide alla, kuid mida saadakse kaaspüügina putassuu püüdmisel. See tähendab, et mahutavuse ülemmäärade puhul on arvesse võetud laevu, mille sihtpüügiks ei ole süvamere kalavarud, ja nad moodustavad laevastiku püügi kogumahust palju suurema osa kui süvamerepüügi suhtelisest tähtsusest võiks järeldada.

Teine probleem on, et artiklis 4 nõutakse, et kõigi ühel ajavahemikku 1998–2000 jäävaist aastaist üle 10 tonni püüdnud laevade kogumahutavus arvestataks ülemmäära sisse. Kui üks laev püüdis 10 tonni süvamerealiike ainult ühel nimetatud aastal ja teine laev püüdis 10 tonni teisel nimetatud aastal, arvestatakse mahutavuse ülemmäära sisse mõlema laeva mahutavus. Tulemuseks on see, et ülemmäärad on ebarealistlikult kõrged ja ei piira süvamerealiike püüdvate laevade arvu.

Kõnealune puudus on vähendanud ka määrustega nr 27/2005 ja nr 51/2006 kehtestatud püügikoormuse vähendamise tõhusust. Kõnealuste määruste kohaselt peavad süvamere-kalapüügilubadega laevad vähendama kilovatt-püügipäevi vastavalt 10% ja 20% võrreldes 2003. aasta (määruse nr 2347/2002 jõustumisaasta ja seega ka esimene aasta, mille kohta on kättesaadavad usaldusväärsed püügikoormuse andmed) tasemega. Kuna paljude süvamere-kalapüügilube omavate laevade sihtsaagiks ei ole süvamerevarud, ei vähenda püügikoormuse vähendamine tingimata neile kehtestatud püügimahtu ja võib isegi tarbetult piirata mõne muu püügiliigi püügikoormust. Et vältida olukorda, kus süvamerealiikide püügikoormuse nominaalsel vähendamisel domineeriks putassuu püügi (mille kaaspüügina saadakse hõbekalasad) koormuse vähendamine, jäetakse määruses nr 51/2006 hõbekalad püügikoormuse arvutamisel süvamerealiikide loetelust välja.

Tuleks märkida, et vastuvõetud meetmete sobivuse hindamisel ei selgu alati, kas aastateks 2005 ja 2006 kehtestatud püügikoormuse kaks järjestikust 10% vähendamist võrreldes 2003. aasta püügikoormuse tasemega on piisavad järgimaks NEAFCi soovitus vähendada süvamere kalavarude püügikoormust 30% võrra võrreldes selle hiljutise kõrge tasemega. Seda küsimust arutatakse põhjalikult punktis 4.2.4, kus käsitletakse püügikoormusest teavitamist liikmesriikide poolt.

3.2. Määruste rakendamine:

3.2.1. Teaduslik proovivõtmine ja vaatlusprogrammid

Määruse nr 2347/2002 artiklis 8 on nõutud, et liikmesriigid koostaksid vaatlusprogrammi, et koguda teavet süvamere-kalapüügilube omavate laevade tegevuse kohta. Komisjon oleks pidanud neid hindama kuue kuu jooksul pärast määruse jõustumist.

Nimetatud tähtjast ei olnud võimalik kinni pidada. Kui võeti vastu määrus nr 2347/2002, olid süvamerevarud jaotatud Belgia, Hispaania, Iirimaa, Madalmaade, Portugali, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Taani ja Ühendkuningriigi vahel. 2003.

aasta märtsi lõpuks, kolm kuud pärast määruse nr 2347/2002 jõustumist, oli proovivõtuplaani esitanud ainult Saksamaa. Rootsi teatas komisjonile, et peab oma süvamere liikide püüki nii väikeseks, et see ei õigusta proovivõtuplaani koostamist. Pärast kirjalike meeldetuletuste saamist esitasid oma proovivõtuplaanid Iirimaa, Hispaania, Portugal, Prantsusmaa, Saksamaa ja Ühendkuningriik. Belgia, Madalmaad, Rootsi ja Taani ei esitanud proovivõtuplaani, ehkki kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) märkis, et kõigi nende riikide süvamerekvoodid on väga väikesed. Pärast ELiga liitumist oleksid uued liikmesriigid pidanud samuti esitama proovivõtuplaanid, kuid ükski neist ei teinud seda.

Üks määruse nr 2347/2002 oluline puudus on, et seal ei ole selgelt määratletud proovivõtustrateegiat, mis tähendab seda, et isegi siis, kui järgitakse proovivõtuplaani rakendamise nõuet, võivad saadavad andmed olla halva kvaliteediga või eri liikmesriikide andmete koondamine võib osutuda raskeks. ICESi süvamere töörühma aruandes viidatakse vaatlusprogrammide raames kogutud andmete kasutamisele vaid mõne kalavaru puhul, näiteks Vb, XII, VI ja VII püügipiirkonnas leiduva kalju-tõmppeakala puhul.

3.2.2. Määratud sadamate nimekirjad

Määruse nr 2347/2002 artikli 7 kohaselt võib süvamere liike koguses üle 100 kg lossida üksnes selleks määratud sadamates. Sadamate loetelu tuli komisjonile edastada 60 päeva jooksul pärast kõnealuse määruse jõustumist. Sellele järgneva 30 päeva jooksul oleks pidanud komisjoni teavitama süvamere liikide kontrolli- ja järelevalvekorra kōnealustes sadamates.

Määratud sadamate nimekirja esitasid kõik liikmesriigid, kuid kontrolli- ja järelevalvekorra kōnealustes teatasid üksnes Belgia, Hispaania, Iirimaa, Läti, Madalmaad, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Taani ja Ühendkuningriik.

Veel üks määruse nr 2347/2002 puudus on, et kontrolli ja järelevalve tegemise kohta ei anta suuniseid. Peale selle kontrollitakse süvamere liikide saake tavaliselt koos koguse poolest palju suuremate põhjalähedaste liikide saakidega ja nende kontrollimist peetakse mõnikord vähem oluliseks.

3.2.3. Süvamere-kalapüügiloaga laevade nimekirjad

Ainult Hispaania ja Portugal on järginud nõukogu määruse (EÜ) nr 1627/94⁸ artikli 7 kohast nõuet esitada loetelu laevadest, kellele on antud süvamere-kalapüügiluba.

3.2.4. Püügikoormusest teavitamine

Nõukogu määruse nr 2347/2002 artiklis 9 on sätestatud, et liikmesriigid peavad edastama iga poolaasta kohta teabe süvamere liikide saakide ja püügikoormuste kohta kilovatt-püügipäevades, eraldi kvartalite, püügivahendi tüübi, kalaliikide (sealhulgas andmed kõnealuse määruse II lisas esitatud liikide saakide kohta) järgi.

Poola aastaaruandeid oleks kasutatud üksikasjaliku teabe saamiseks püügikoormuste kohta püügivahendite tüübi järgi, võimaldamaks täpsemalt identifitseerida

⁸ EÜT L 171, 6.7.1994, lk 7–13.

süvamerepüüki, et paremini vähendada püügikoormust. Ühendus on sellist lähenemisviisi igati toetanud järjestikustel NEAFCi iga-aastastel kohtumistel. Ükski liikmesriik ei esitanud siiski kõnealust teavet püügikoormuse kohta regulaarselt, ehkki mõni esitas komisjoni palvel üksikasjalikumat teavet viimaste aastate kohta.

Komisjoni taotlusele esitada püügikoormuse koondandmed aastate 1998–2004 kohta vastasid siiski mõned, kuid mitte kõik liikmesriigid. Kõnealune taotlus esitati, et hinnata, kas määrusega nr 27/2005 nõutud 2005. aasta püügikoormuse 10% vähendamine võrreldes 2003. aasta tasemega oleks piisav järgimaks NEAFCi soovitusi vähendada püügikoormust 30% võrra võrreldes hiljutise kõrge tasemega.

Hispaania, Iirimaa, Madalmaad, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Taani ja Ühendkuningriik on esitanud püügikoormuse koondandmed aastate 2000–2005 kohta (või püügikoormuse hinnangulised andmed nende aastate kohta, mis eelnesid 2003. aastale, mil jõustus määrus nr 2347/2002). Need andmed näitavad, et 2005. aasta püügikoormus moodustas kõige rohkem 65% 2000. aasta püügikoormusest, mis viitab sellele, et ühendus on tõepoolest järginud NEAFCi soovitusi.

3.2.5. *Seire ja kontroll*

Määruse nr 2270/2004 artikliga 7 kehtestati atlandi karekala kaitseala. Kaitsealale sisenevad süvamere-kalapüügiluba omavad laevad ei tohi hoida pardal, lossida ega laadida ümber atlandi karekala ega lossida atlandi karekala kalapüügiretke lõpus, välja arvatud siis, kui kõik pardal olevad püügivahendid on kaitsealal viibitava aja jooksul soritud ja stoovitud ning keskmine kiirus läbisõidu jooksul on vähemalt 8 sõlme.

Nimetatud meetmete rakendamine nõuab laevaseiresüsteemi andmete tähelepanelikku jälgimist ja eelkõige seda, et laeva kiiruse vähenemisel alla 8 sõlme käivituks alarm. Näib, et ükski liikmesriik ei ole seda tõhusalt rakendanud. Kalapüügi seirekeskuste alarmid ei ole seatud andma automaatset hoiatusmärguannet siis, kui kalalaev kalastab reguleeritud tsoonis või läbib seda. See tähendab, et kuigi see on tehniliselt võimalik, ei teata kalapüügi seirekeskused kohalikele inspektoritele konkreetse laeva kahtlasest tegevusest püügikohas. Kui seda tehtaks, saaksid inspektorid selliseid laevu kontrollida, kui need saabuvas sadamasse.

Punktis 4.1.3 märgiti, et süvamere-kalapüügilube taotlejate laevade mõiste on liiga lai ja hõlmab ka laevu, mille süvamere kalavarude püük on marginaalne. See vähendab süvamere püügikoormuse piirangute tõhusust ja võib kaasa tuua ka teiste kalavarude kontrollimise probleeme. Seda seetõttu, et süvamere-kalapüügiluba omav laev võib seaduslikult püüda kala piirkondades, kus liikmesriigil on süvamerekvoodid. See ei tähenda siiski, et laev püüaks neis piirkondades just süvamere kalavarusid. Süvamere-kalapüügiluba on mõningatel juhtudel andnud kalapüügile seaduslikkuse kätte neis piirkondades, kus laeval ei ole õigust püüda tegelikke sihtliike.

4. JÄRELDUSED

- Paljude süvamereleikide viljakus on nii väike, et säästvad püügimahud on tõenäoliselt liiga madalad võimaldamaks majanduslikult tulusat kalapüüki. Seepärast tuleb tõdeda, et

kõnealuste kalavarude praeguseid püügikoguseid tuleb paratamatult vähendada, kas siis vabatahtlikult, et kaitsta kalavarusid, või kuna kalavarud ammenduvad püüdmise tõttu. Peale selle on kalavarude taastumisaeg nii pikk, et püügimahtude vähendamist tuleb vaadelda alatisena, mitte varude taastamise vahendina, et võimaldada pikemas perspektiivis kehtestada kõrgemaid püügimäärasid.

- Igal juhul on praegu kehtivate meetmete rakendamine süvamere kalavarude kaitsmiseks puudulik.
- Kehtivaid püügikoormusi kontrollitakse kõigi kalapüügiviiside puhul, ometi võib mõni neist olla säästvam kui teised. Kõige tungivam vajadus on parema teabe järele erinevate kalapüügiviiside kohta, mille käigus püütakse süvamere liike, et selle põhjal saaks kohandada püügikoormuse tasemeid neist igaühe jaoks eraldi vastavalt sihtliikidele ja kaaspüügiliikidele. Püügiload peaksid sõltuma sellest, kas laeval on sobiv püügiregister.
- Teaduslike andmete kogumiseks mõeldud proovivõtukavad tuleks koostada pärast konsulteerimist nii ühenduse tasandil kui ka teiste NEAFCi osapooltega. Üks peamine kehtivates õigusaktides olev puudus, mida saaks muuta, on see, et hoolimata kohustusest koguda ja esitada andmeid, on antud vähe või ei ole üldse antud suuniseid selle kohta, kuidas seda teha. Seepärast erinesid liikmesriikide esitatud proovivõtukavad üksteisest nii sisu kui ka kvaliteedi poolest. Peale selle oli kogutud andmeid raske koondada, kuna puudus kokkulepitud aruandevorm. Seepärast tuleks aruandevormid selgelt kindlaks määrata ja teha andmed teaduslikele tööühmadele kergemini kättesaadavaks.
- Seire- ja kontrollikorda tuleb karmistada ning kehtestada selge laevaseiresüsteemi andmete edastamise kord.
- Selleks et hinnata süvamerepüügi mõju ökosüsteemile, tuleb pöörata suuremat tähelepanu asjakohaste andmete kogumisele nii kutselise kalapüügiga tegelevatelt laevadelt kui ka uurimislaevade kooskõlastatud uuringutest.

LISA

2005. aasta kvootide kasutusmäärad

Liik:	Kalastusvöönd	TAC 2005–2006	2005. a püük	Kasutusmäär
Süvamere haid	V, VI, VII, VIII, IX	6763	3294	49%
Süvemere haid	X	120	16	13%
Süvamere haid ning <i>Deania histricosa</i> ja <i>Deania profundorum</i>	XII	243	148	61%
Süsisaba	I, II, III, IV	30	3	10%
Süsisaba	V, VI, VII, XII	3042	2977	98%
Süsisaba	VIII, IX, X	4000	3389	85%
Süsisaba	CECAF 34.1.2.	4285	3195	75%
Limapead	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XII, XIV	328	302	92%
Meriluts	I, II, XIV	35	5	13%
Meriluts	III	40	7	18%
Meriluts	IV	317	115	36%
Meriluts	V, VI, VII	604	452	75%
Kalju-tõmppeakala	I, II, IV, Va	20	2	8%
Kalju-tõmppeakala	III	1590	881	55%
Kalju-tõmppeakala	Vb, VI, VII	5253	3388	64%
Kalju-tõmppeakala	VIII, IX, X, XII, XIV	7190	5683	79%
Atlandi karekala	VI	88	67	76%
Atlandi karekala	VII	1148	260	23%
Atlandi karekala	I, II, III, IV, V, VIII, IX, X, XI, XII, XIV	102	60	59%
Sinine molva	II, IV, V	119	27	22%
Sinine molva	III	25	1	5%
Sinine molva	VI, VII	3137	3066	98%
Besuugo	VI, VII, VIII	298	223	75%
Besuugo	IX	1080	430	40%
Besuugo	X	1136	1119	98%
Niituimlutsud	I, II, III, IV	36	5	14%
Niituimlutsud	V, VI, VII	2028	1545	76%
Niituimlutsud	VIII, IX	267	269	101%
Niituimlutsud	X, XII	63	36	57%